

Er ref: KN2023/04664

Remissvar

Svensk Vindenergis remissvar om promemorian Ytterligare steg för att förbättra genomförandet av MKB-direktivet

Svensk Vindenergi tackar för möjligheten att svara på promemorian *Ytterligare steg för att förbättra genomförandet av MKB-direktivet* (KN2023/04664). Svensk Vindenergi är en branschförening för företag som arbetar med vindkraft. År 2025 förväntas elproduktionen från vindkraft öka från 2022 års 33 TWh till ca 52 TWh. Merparten av denna ökning är satsningar från Svensk Vindenergis medlemsföretag.

Sammanfattning av Svensk Vindenergis synpunkter

- Gränsen på 5 000 kvadratmeter bör höjas till 50 000 kvadratmeter för att minska antalet projekt som kommer omfattas av det nya anmälnings- och tillståndsförfarandet.
- Undantaget från anmälningsplikten i den föreslagna 1 c § första punkten i förordningen om anmälan för samråd bör ändras så att det, åtminstone för vindkraft och elnät, blir tillämpligt även om det inte skett en undersökning om betydande miljöpåverkan.
- Förslaget till ändring av förordningen om anmälan för samråd bör ändras så att verksamheter som har tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken inte omfattas av det nya anmälningsförfarandet.

Utvecklade synpunkter på förslagen

Planeringen av vindkraftsparker är en komplex process som kräver noggrann bedömning och hänsynstagande till olika faktorer. Planeringen sker av naturliga skäl i olika faser. Efter att vindparkens tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken har vunnit laga kraft påbörjas detaljprojekteringen. Denna omfattar förutom slutlig layout och vägdragningar inom själva vindkraftsparken även val av de tillfartsvägar som kan användas för transporter och underhåll av vindparken, inklusive detaljplanering av ny vägdragning fram till tillståndsgivet projektområde.

Valet av turbin och turbinleverantör avgör i många fall vilken tillfartsväg som kan användas eftersom turbinkomponenterna har olika storlekar beroende på modell och transportören ställer olika krav på vägens utformning utifrån detta. Närhet och utformning av befintliga vägar i vindparkens omgivning samt vilken hamn turbinkomponenterna anländer till är av stor betydelse

för valet av tillfartsväg. Inte sällan planeras dragning av nya tillfartsvägar genom skog som behöver avverkas, eller längs en väg som behöver breddas eller där träd behöver avverkas längs vägen för att möjliggöra den nödvändiga svängradien och överflygningsytan.

Enligt nuvarande praxis anmäls nya tillfartsvägar för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, vilket innebär att de behandlas separat från tillståndsansökan för själva vindparken. Som framgår ovan är det i många fall omöjligt att inkludera tillfartsvägarna i tillståndsansökan för vindparken. Beroende på tillfartsvägarnas påverkan på miljön har tillsynsmyndigheten möjlighet att förelägga verksamhetsutövaren att vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön.

I promemorian föreslås bland annat att en anmälan enligt 1 b § förordningen (1998:904) om anmälan för samråd ska göras om verksamheten eller åtgärden innebär avskogning av mark på ett område större än 5 000 kvadratmeter i syfte att ändra markanvändningen. Tillsynsmyndigheten ska besluta om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte. Om så är fallet ska tillsynsmyndigheten förelägga den som har gjort anmälan för samråd att ansöka om tillstånd.

Svensk Vindenergi bedömer att det föreslagna anmälnings- och tillståndsförfarandet skulle kunna omfatta ett stort antal projekt som får ett lagakraftvunnet tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken, men där detaljprojekteringen av tillfartsvägar fortfarande pågår. Ytterligare ett tillståndsförfarande för redan tillståndsgivna vindparker riskerar att försena igångsättningen och därmed äventyra realiseringen av vindparkerna helt och hållet. Detta beror på kort igångsättningstid i tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken för vindparker. Att införa ett ytterligare tillståndsförfarande är inte heller i linje med EU:s förnybartdirektiv som ställer krav på Sverige att korta och förenkla tillståndsprövningen för både produktion av förnybar energi och för det elnät som behövs för att distribuera sådan el.

Vindparker som redan har upphandlat vindturbiner, investerat i nätinfrastruktur och/eller ingått anslutningsavtal med elnätsbolag riskerar att förlora hela investeringen till följd av detta. Att ansöka om förlängd igångsättningstid av tillståndet skulle kunna vara en möjlighet. På grund av kapacitetsbristen i elnäten har dock många projekt redan fått förlängd igångsättningstid. Dessutom är en sådan process förknippad med en rättslig osäkerhet utöver de ekonomiska kostnader den medför.

Sammantaget kan den föreslagna lydelsen i förordningen (1998:904) om anmälan för samråd resultera i omöjliggörande, eller åtminstone en väsentlig försening, av etablerandet av vindparker efter att de har fått tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken och därmed även en försening av utbyggnaden av ny fossilfri elproduktion.

Förslag till ändringar

Om regeringen ändå väljer att gå vidare med de föreslagna 1 a och 1 b §§ förordningen om anmälan för samråd har Svensk Vindenergi följande synpunkter:

- Gränsen på 5 000 kvadratmeter bör höjas till 50 000 kvadratmeter för att åtminstone minska antalet projekt som kommer omfattas av det nya anmälnings- och tillståndsförfarandet.
- Den föreslagna bestämmelsen 1 c § första punkten i förordningen om anmälan för samråd anger att anmälningsplikten enligt 1 a och 1 b §§ inte ska gälla verksamheter och åtgärder som genomgått en undersökning av om en betydande miljöpåverkan kan antas, och om så bedömts vara fallet genomgått en specifik miljöbedömning etc. Många vindkraftparker och andra miljöfarliga verksamheter genomgår inte en undersökning av om betydande miljöpåverkan kan antas, eftersom det redan är förutsatt genom miljöbedömningsförfordningen eller för att verksamhetsutövaren anser att verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Inte heller alla ansökningar om nätkoncession för linje föregås av en sådan undersökning. Bestämmelsen i 1 c § bör alltså ändras så att undantaget från anmälningsplikten blir tillämpligt även om det inte skett en undersökning om betydande miljöpåverkan. Svensk Vindenergi lämnar inte författningsförslag i denna del eftersom det Regeringskansliet har bättre möjlighet att bedöma om samma ändring bör göras för andra verksamheter och åtgärder än vindkraft och elnät.
- Den föreslagna ändringen av förordningen om anmälan för samråd bör ändras enligt följande så att del, i form av t.ex. väg, av en verksamhet som har tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken inte omfattas av det nya anmälningsförfarandet:

1 c § Anmälningsplikten enligt 1 a och 1 b §§ gäller inte

1. en verksamhet eller en åtgärd som har genomgått en undersökning av om en betydande miljöpåverkan kan antas och, om så bedömts vara fallet, genomgått en specifik miljöbedömning och en tillståndsprovning eller mot svarande förfarande, ~~eller~~
2. del av en verksamhet som har tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken, eller
- ~~2-3.~~ en åtgärd som avses i 4 kap. 2 § första stycket 3 plan- och bygglagen (2010:900) om åtgärden omfattas av bygglov.

Stockholm 2024-04-05



Daniel Badman
Vd
Svensk Vindenergi



Ina Müller Engelbrektson
Branschjurist
Svensk Vindenergi